

EBA/GL/2020/05

6. 5. 2020.

Smjernice

o smanjenju kreditnog rizika za institucije koje primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB pristup) uz vlastite procjene gubitka zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza (LGD)

1. Obveze usklađivanja i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadrži smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije moraju se nastojati uskladiti s ovim smjernicama.
2. U smjernicama se iznosi stajalište Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela, definirana u članku 4. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010, na koja se smjernice primjenjuju trebala bi se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenom svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući slučajeve u kojima su smjernice prvenstveno upućene institucijama.

Zahtjevi za izvješćivanje

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela moraju obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti, do 28.10.2020. U slučaju izostanka obavijesti unutar tog roka EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na internetskoj stranici EBA-e na adresu compliance@eba.europa.eu s naznakom „EBA/GL/2020/05”. Obavijesti trebaju dostaviti osobe s odgovarajućim ovlastima za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Svaka se promjena statusa usklađenosti također mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će biti objavljene na EBA-inoj internetskoj stranici u skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Predmet, područje primjene i definicije

2.1 Predmet

5. Ovim se smjernicama utvrđuju zahtjevi za primjenu smanjenja kreditnog rizika u skladu s relevantnim odredbama glave II. poglavlja 3. trećeg dijela Uredbe (EU) br. 575/2013, kako je propisano člankom 108. stavkom 2. te uredbe. Ove smjernice također proizlaze iz EBA-inog konačnog nacrtu regulatornih tehničkih standarda o metodologiji procjene za primjenu IRB pristup, EBA/RTS/2016/03 (RTS o metodologiji procjene za primjenu IRB pristupa), od 21. srpnja 2016.²

2.2 Područje primjene

6. Ove smjernice primjenjuju se na IRB pristup u skladu s glavom II. poglavljem 3. trećeg dijela Uredbe (EU) br. 575/2013 te osobito na institucije kojima je odobrena primjena vlastitih procjena LGD-a u skladu s člankom 143. te uredbe.
7. Konkretno, ovim se smjernicama utvrđuje priznavanje nematerijalne kreditne zaštite (koja je definirana u članku 4. stavku 1. točki 59. Uredbe (EU) br. 575/2013) u skladu s člankom 160. stavkom 5., člankom 161. stavkom 3., člankom 163. stavkom 4., člankom 164. stavkom 2. i člankom 183. te uredbe, kao i priznavanje materijalne kreditne zaštite (koja je definirana u članku 4. stavku 1. točki 58. te uredbe) u skladu s člancima 166. i 181. te uredbe.

2.3 Adresati

8. Ove smjernice upućene su nadležnim tijelima koja su definirana u članku 4. stavku 2. točki (i) Uredbe (EU) br. 1093/2010 i financijskim institucijama koje su definirane u članku 4. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

2.4 Definicije

9. Osim ako nije drukčije navedeno, pojmovi koji se upotrebljavaju i koji su definirani u Uredbi (EU) br. 575/2013, Direktivi 2013/36/EU i Smjernicama EBA-e za procjenu vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza (PD), procjenu gubitka zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza (LGD) i tretman izloženosti u statusu neispunjavanja obveza, EBA/GL/2017/16 (smjernice EBA-e o procjeni PD-a i LGD-a), imaju isto značenje u ovim smjernicama.

² Upućivanja na članke RTS-a o metodologiji procjene za primjenu IRB pristupa zamijenit će se upućivanjima na delegiranu uredbu kojom se donosi EBA-in konačni nacrt RTS-a o metodologiji procjene za primjenu IRB pristupa, nakon njene objave u Službenom listu EU-a.

3. Provedba

3.1 Datum primjene

10. Ove smjernice primjenjuju se od 1. siječnja 2022. Institucije do tog roka trebaju uključiti zahtjeve iz ovih smjernica u svoje rejting-sustave, a nadležna tijela pritom imaju diskrecijsko pravo skratiti rokove za uvođenje ovih promjena.

4. Opće odredbe

11. U skladu s člankom 108. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 institucije koje primjenjuju IRB pristup uz korištenje vlastitih procjena LGD-a u skladu s člankom 143. stavkom 2. te uredbe mogu priznati smanjenje kreditnog rizika na temelju glave II. poglavlja 3. trećeg dijela Uredbe. Institucije mogu priznati smanjenje kreditnog rizika u skladu s glavom II. poglavljem 4. trećeg dijela Uredbe (EU) br. 575/2013 ako se takvi zahtjevi navode u glavi II. poglavlju 3. trećeg dijela te uredbe i u skladu su s ovim smjernicama.
12. Za potrebe članka 181. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 sva upućivanja na pojam „kolateral” treba razumjeti kao upućivanja na materijalnu kreditnu zaštitu, osim materijalne kreditne zaštite iz članka 166. stavaka 2. i 3. te uredbe. To konkretno uključuje materijalnu kreditnu zaštitu osim standardiziranih sporazuma o netiranju i bilančnog netiranja. Učinci smanjenja kreditnog rizika standardiziranim sporazumima o netiranju i bilančnim netiranjem odražavaju se u vrijednosti izloženosti. Prema tome, za vrste izloženosti za koje su institucije dobile odobrenje da se koriste vlastitim procjenama LGD-a, institucije mogu priznati materijalnu kreditnu zaštitu u skladu s člankom 181. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 samo ako ta zaštita nije već priznata u vrijednosti izloženosti za slučajeve propisane člankom 166. te uredbe te u skladu s točkom 13.
13. Učinke smanjenja kreditnog rizika bilančnim netiranjem potrebno je priznati u vrijednosti izloženosti u skladu s člankom 166. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, a učinke smanjenja kreditnog rizika standardiziranim sporazumima o netiranju potrebno je priznati u vrijednosti izloženosti u skladu s člankom 166. stavkom 2. te uredbe. Pri priznavanju učinaka bilančnog netiranja i standardiziranih sporazuma o netiranju, institucije trebaju uzeti u obzir sve zahtjeve povezane s tim tehnikama propisane u glavi II. poglavlju 4. trećeg dijela Uredbe (EU) br. 575/2013, uključujući kriterije za priznavanje i metode za priznavanje učinaka smanjenja rizika takvim instrumentima.

14. Za vrste izloženosti za koje su dobile odobrenje za uporabu vlastitih procjena LGD-a, institucije trebaju priznati učinke nematerijalne kreditne zaštite u skladu s člankom 160. stavkom 5., člankom 161. stavkom 3., člankom 164. stavcima 2. i 3. i u skladu s člankom 183. Uredbe (EU) br. 575/2013.
15. Institucije mogu priznati osiguranje kredita u skladu s točkom 14. ako se povezane tehnike smanjenja kreditnog rizika mogu klasificirati kao nematerijalna kreditna zaštita u skladu s definicijom iz članka 4. stavka 1. točke 59. Uredbe (EU) br. 575/2013. Konkretno, institucije mogu priznati osiguranje kredita u skladu s člankom 183. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 te člankom 183. stavkom 2. ili člankom 183. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 ovisno o tome funkcionira li osiguranje kredita u stvarnosti kao jamstvo ili kao kreditna izvedenica.
16. Tretman rejtinga trećih strana o kojem je riječ u točkama od 62. do 64. Smjernica EBA-e o procjeni PD-a i LGD-a, uzimajući pritom u obzir definiciju smanjenja kreditnog rizika u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 57. Uredbe (EU) br. 575/2013, ne bi trebalo smatrati metodom za priznavanje učinaka smanjenja kreditnog rizika te zbog toga ne ulazi u područje primjene ovih smjernica. Konkretno, odgovarajuće jamstvo iz točke 62. (a) tih smjernica odnosi se na vrstu ugovorne potpore koju treća strana pruža dužniku i prema tome ne predstavlja tehniku smanjenja kreditnog rizika kojom se institucija koristi u smislu članka 4. stavka 1. točaka 57. i 59. Uredbe (EU) br. 575/2013.

5. Zahtjevi za priznavanje

5.1 Zahtjevi za priznavanje materijalne kreditne zaštite

17. U skladu s člankom 181. stavkom 1. točkom (f) Uredbe (EU) br. 575/2013 za potrebe uspostave internih procedura za utvrđivanje ispunjavanja uvjeta za ostvarivanje pravne sigurnost koje su općenito u skladu s onima navedenima u glavi II. poglavlju 4. odjeljku 3. trećeg dijela te uredbe, ako se u procjenama LGD-a uzima u obzir postojanje kolaterala, institucije trebaju osigurati da ugovor o kolateralu u skladu s kojim je kolateral pružen ima pravne učinke i da je provediv u svim relevantnim područjima pravne nadležnosti, čime se instituciji daje pravo da realizira ili preuzme kolateral u razumnom roku, među ostalim u slučaju statusa neispunjavanja obveza, stečaja ili nesolventnosti dužnika i, kada je to primjenjivo, osobe kod koje se nalazi kolateral.
18. U skladu s člankom 181. stavkom 1. točkom (f) Uredbe (EU) br. 575/2013, za potrebe uspostave internih procedura za vrednovanje kolaterala koje su općenito u skladu s onima navedenima u glavi II. poglavlju 4. odjeljku 3. trećeg dijela te uredbe, ako se u procjenama LGD-a uzima u obzir postojanje kolaterala, institucije trebaju osigurati da su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) da su pravila koja uređuju revalorizaciju kolaterala, uključujući metode i učestalost praćenja vrijednosti kolaterala, dosljedna za svaku vrstu kolaterala te su utvrđena internim politikama institucije;

(b) da institucije provode i češće praćenje ako su tržišni uvjeti podložni znatnim promjenama.

19. Za potrebe članka 55. RTS-a o metodologiji procjene za primjenu IRB pristupa te u svrhu osiguranja usklađenosti s općim načelima u pogledu pravne sigurnosti i vrednovanja kolaterala iz točaka 17. i 18., interne procedure u pogledu pravne sigurnosti i vrednovanja kolaterala koje su institucije uspostavile u skladu s člankom 181. stavkom 1. točkom (f) Uredbe (EU) br. 575/2013 trebaju biti u potpunosti usklađeni sa sljedećim zahtjevima iz glave II. poglavlja 4. odjeljka 3. trećeg dijela te uredbe:

(a) u pogledu financijskog kolaterala trebaju biti usklađeni s člankom 207. stavkom 3. i člankom 207. stavkom 4. točkom (d) te uredbe;

(b) u pogledu kolaterala u obliku nekretnine te izloženosti na osnovi najma koje se tretiraju kao da su osigurane kolateralom, u slučajevima u kojima je nekretnina imovina koja je dana u najam, trebaju biti usklađeni s člankom 208. stavcima 2. i 3. te uredbe.

Za potrebe vrednovanja kolaterala u obliku nekretnine i ponovne procjene njezine vrijednosti u skladu s uvjetima utvrđenima člankom 208. stavkom 3. točkom (b) Uredbe, institucije se trebaju pobrinuti za sljedeće:

(i) Kolateral u obliku nekretnine vrednuje neovisni procjenitelj u vrijednosti koja je jednaka ili niža od tržišne vrijednosti. Umjesto toga, u državama članicama koje su zakonima ili podzakonskim propisima utvrdile stroge kriterije za procjenu hipotekarne vrijednosti, nekretninu može vrednovati neovisni procjenitelj po vrijednosti jednakoj ili nižoj od hipotekarne vrijednosti. Institucije trebaju zahtijevati od neovisnog procjenitelja da ne uzima u obzir špekulativne elemente pri procjenjivanju hipotekarne vrijednosti.

(ii) Neovisni procjenitelj evidentira tržišnu vrijednost ili hipotekarnu vrijednost na transparentan i jasan način.

(iii) Vrijednost kolaterala je tržišna ili hipotekarna vrijednost prikladno umanjena kako bi odražavala rezultate dobivene praćenjem i uzela u obzir prethodne terete na toj nekretnini.

(iv) Neovisni procjenitelj treba posjedovati kvalifikacije, sposobnosti i iskustvo potrebno za utvrđivanje vrijednosti te treba biti neovisan o postupku donošenja odluke o izloženosti. Pod uvjetom da određeni zaposlenik zadovoljava sve prethodno navedene uvjete, taj se zaposlenik može smatrati neovisnim procjeniteljem.

(c) U pogledu potraživanja trebaju biti usklađeni s člankom 209. stavkom 2. te uredbe. Vrijednost potraživanja treba biti jednaka iznosu potraživanja.

- (d) S obzirom na kolateral u obliku ostale materijalne imovine te izloženosti na osnovi najma koje se tretiraju kao da su osigurane kolateralom, u slučajevima u kojima imovina dana u najam nije nekretnina, trebaju biti usklađeni s člankom 210. točkama (a) i (g) te uredbe. Za potrebe provedbe vrednovanja i revalorizacije kolaterala u skladu s člankom 210. točkom (g) te uredbe, institucije trebaju vrednovati kolateral u obliku materijalne imovine po njezinoj tržišnoj vrijednosti, koja treba biti procijenjeni iznos za koji bi kolateral mogao biti razmijenjen na datum vrednovanja između voljnog kupca i voljnog prodavatelja u transakciji pod uobičajenim tržišnim uvjetima.
- (e) U pogledu druge materijalne kreditne zaštite trebaju biti usklađeni s člankom 212. stavkom 1. točkom (a) i člankom 212. stavkom 2. točkom (f) te uredbe.
20. Institucije trebaju ishoditi pravno mišljenje kojim se potvrđuje pravna učinkovitost i provedivost ugovora o kolateralu u svim relevantnim područjima pravne nadležnosti za potrebe točke 17. To pravno mišljenje treba zadovoljavati sljedeće uvjete:
- (a) sastavljeno je najmanje za svaku vrstu ugovora o kolateralu; i
 - (b) u pisanom je obliku te ga je izradio pravni stručnjak. Ako je pravni stručnjak zaposlenik institucije, taj pravni stručnjak treba biti neovisan o postupku donošenja odluke o izloženosti kojim se odlučuje o odobravanju ili obnavljanju razmatranih izloženosti.
21. Za potrebe točke 20., institucije se mogu osloniti na jedno pravno mišljenje u vezi s više ugovora o kolateralu pod uvjetom da se oni odnose na isto primjenjivo pravo. Institucije trebaju ishoditi dodatno pravno mišljenje u slučaju bilo kakvih bitnih razlika u uvjetima ugovora o kolateralu koje mogu utjecati na pravnu učinkovitost i provedivost određenog ugovora o kolateralu. Slučajevima bitnih razlika u uvjetima ugovora o kolateralu treba uvijek smatrati barem promjene u pravnom okviru primjenjivom na ugovore o kolateralu i primjenu ugovora o kolateralu na druge vrste izloženosti ili na dužnike koji pripadaju drugoj kategoriji izloženosti ili na druge vrste dužnika, što podrazumijeva fizičke osobe i pravne subjekte.
22. Za potrebe točke 20., institucije se mogu osloniti na jedno pravno mišljenje koje obuhvaća nekoliko područja pravne nadležnosti. Konkretno, ako postoje međunarodni propisi u obliku međunarodnog ugovora ili nekog drugog oblika međunarodnog sporazuma, pravno mišljenje može obuhvaćati neka ili sva područja pravne nadležnosti u kojima su ti propisi doneseni. U tom slučaju u pravnom mišljenju treba barem:
- (a) razmotriti osigurava li se propisima pravna učinkovitost i provedivost kolaterala u svim područjima pravne nadležnosti u kojima se propisi primjenjuju;
 - (b) jasno utvrditi sva područja pravne nadležnosti u kojima su propisi primjenjivi;
 - (c) jasno utvrditi sve oblike kolaterala koji podliježu tim propisima.

23. Institucije se trebaju pobrinuti da ishode jedno ili više pravnih mišljenja u skladu s točkom 20., kojima se potvrđuje da ugovor o kolateralu u skladu s kojim se pruža kolateral u obliku ostale materijalne imovine ima pravne učinke i provediv je barem u sljedećim područjima pravne nadležnosti:
- (a) u području pravne nadležnosti čije je pravo mjerodavno za ugovor o kolateralu;
 - (b) ako postoji javni registar za tu vrstu kolaterala, u području pravne nadležnosti u kojem se nalazi registar u koji je kolateral upisan; u protivnom, u području pravne nadležnosti u kojem je osnovan vlasnik kolaterala ili u kojem se nalazi njegovo mjesto prebivališta u slučaju da je vlasnik kolaterala fizička osoba;
 - (c) ako se to smatra relevantnim za određeni kolateral, u područjima pravne nadležnosti u kojima su osnovani institucija i dužnik, a ako je dužnik fizička osoba, u svakom slučaju u području pravne nadležnosti u kojem se nalazi njegovo prebivalište;
 - (d) u području pravne nadležnosti u kojem bi se najvjerojatnije realizirala naplata iz kolaterala ako to bude potrebno;
 - (e) u bilo kojem drugom području pravne nadležnosti ako se ono smatra relevantnim za određeni kolateral.

5.2 Zahtjevi za priznavanje nematerijalne kreditne zaštite

24. Za potrebe članka 183. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, institucije trebaju ishoditi pravno mišljenje kojim se potvrđuje da ugovor o nematerijalnoj kreditnoj zaštiti ima pravne učinke i provediv je u svim relevantnim područjima pravne nadležnosti. To pravno mišljenje treba zadovoljavati sljedeće uvjete:
- (a) sastavljeno je najmanje za svaku vrstu nematerijalne kreditne zaštite; i
 - (b) u pisanom je obliku te ga je izradio pravni stručnjak. Ako je pravni stručnjak zaposlenik institucije, taj pravni stručnjak treba biti neovisan o postupku donošenja odluke o izloženosti kojim se odlučuje o odobravanju ili obnavljanju razmatranih izloženosti.
25. Za potrebe točke 24., institucije se mogu osloniti na jedno pravno mišljenje koje potkrjepljuje više ugovora o nematerijalnoj kreditnoj zaštiti pod uvjetom da se oni odnose na isto primjenjivo pravo. Institucije trebaju ishoditi dodatno pravno mišljenje u slučaju bilo kakvih bitnih razlika u ugovornim uvjetima koje mogu utjecati na pravnu učinkovitost i provedivost ugovora o određenoj nematerijalnoj kreditnoj zaštiti. Slučajevima bitnih razlika u ugovornim uvjetima treba uvijek smatrati barem promjene u pravnom okviru primjenjivom na ugovor o nematerijalnoj kreditnoj zaštiti i primjenu takvog ugovora o nematerijalnoj kreditnoj zaštiti na druge vrste izloženosti ili korištenje jamstvom davatelja jamstava koji pripadaju drugim kategorijama izloženosti ili drugim vrstama davatelja jamstava, što podrazumijeva fizičke osobe i pravne subjekte.

6. Učinci smanjenja kreditnog rizika

6.1 Učinci materijalne kreditne zaštite

26. Institucije mogu priznati učinke smanjenja kreditnog rizika materijalnom kreditnom zaštitom osim ako je riječ o standardiziranim sporazumima o netiranju i bilančnom netiranju kako se navodi u točki 12. za potrebe članka 181. stavka 1. točaka od (c) do (g) Uredbe (EU) br. 575/2013.
27. Za potrebe priznavanja učinaka smanjenja kreditnog rizika standardiziranim sporazumima o netiranju u skladu s člankom 166. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, institucije trebaju kao vrijednost izloženosti pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka upotrijebiti potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti (E*) izračunatu u skladu s člankom 220. stavkom 3. ili člankom 221. stavkom 6. te uredbe.
28. Za potrebe priznavanja učinaka smanjenja kreditnog rizika bilančnim netiranjem u skladu s člankom 166. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, institucije kao vrijednost izloženosti pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka trebaju upotrijebiti vrijednost E* izračunatu u skladu s člankom 223. stavkom 5. te uredbe.
29. Za potrebe procjene LGD-a, kako se navodi u članku 181. stavku 1. točki (a) Uredbe (EU) br. 575/2013 te u skladu s točkom 131. Smjernica EBA-e o procjeni PD-a i LGD-a, institucije trebaju izračunati ostvareni LGD za svaku izloženost koja je obuhvaćena standardiziranim sporazumom o netiranju ili bilančnim netiranjem kao omjer ekonomskog gubitka i preostalog iznosa kreditne obveze u trenutku nastanka statusa neispunjavanja obveza izračunatog kao E* u skladu s točkom 27. ili 28. Institucije trebaju izračunati ekonomski gubitak na temelju tog preostalog iznosa, a novčani tokovi koji proizlaze iz netiranja ne bi se trebali uključiti u ekonomski gubitak kao naplata nakon nastanka statusa neispunjavanja obveza. Međutim, u skladu s točkom 131. Smjernica EBA-e o procjeni PD-a i LGD-a, važno je prisjetiti se da preostali iznos kreditne obveze u trenutku nastanka statusa neispunjavanja obveza izračunat kao E* treba uključivati sve iznose glavnice, kamate ili naknade koji su do tada ostvareni.
30. Za potrebe priznavanja učinaka smanjenja kreditnog rizika kolateralom u skladu s člankom 181. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, kriteriji za prilagodbu procjena LGD-a koje utvrđuje institucija trebaju:
 - (a) ne dovoditi do smanjenja vrijednosti procjena LGD-a ako je kolateral financijska obveza dužnika koja je nižeg ili istog ranga u odnosu na financijsku obvezu dužnika prema instituciji;
 - (b) za potraživanja koja nisu prvog ranga, na odgovarajući način uzimati u obzir učinke podređene pozicije institucije u vezi s kolateralom na procjene LGD-a;

- (c) za kolateral u obliku ostale materijalne imovine, na odgovarajući način uzimati u obzir vjerojatnu lokaciju kolaterala za vrijeme trajanja kredita i način na koji to može utjecati na potencijalnu nemogućnost institucija da brzo preuzmu i realiziraju svoj kolateral u skladu s člankom 181. stavkom 1. točkom (e) Uredbe (EU) br. 575/2013.

6.2 Učinci nematerijalne kreditne zaštite

31. Institucije mogu priznati učinke smanjenja kreditnog rizika nematerijalnom kreditnom zaštitom služeći se jednom od sljedećih metoda:

- (a) prilagodbom procjena PD-a i LGD-a u skladu s člankom 160. stavkom 5., člankom 161. stavkom 3. i člankom 164. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, na temelju kriterija koje utvrđuje institucija u skladu s člankom 183. stavcima 2. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, konkretno primjenom jednog od sljedećih pristupa:
 - (i) bez obzira na pristup koji se primjenjuje na usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva, prilagodbom rejting-kategorija, skupova izloženosti ili procjena LGD-a, uključujući LGD u statusu neispunjavanja obveza i najbolju procjenu očekivanog gubitka (ELBE), uzimajući u obzir nematerijalnu kreditnu zaštitu u procjeni parametara rizika kako je utvrđeno ovim smjernicama (pristup modeliranja);
 - (ii) ako se usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva tretiraju ili bi se tretirale u skladu s IRB pristupom uz vlastite procjene LGD-a i konverzijskih faktora ili bez njih, zamjenom parametara rizika PD i LGD odnosno izloženosti odgovarajućim PD-om i LGD-om usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva kako je propisano ovim smjernicama (pristup supstitucije parametara rizika);
 - (iii) bez obzira na pristup koji se primjenjuje na usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva, prilagodbom rejting-kategorija, skupova izloženosti ili procjena LGD-a, uključujući LGD u statusu neispunjavanja obveza i ELBE, pri primjeni parametara rizika korekcijom postupka raspoređivanja u rejting-kategorije u skladu s člankom 172. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 i odjeljkom 8.2. Smjernica EBA-e o procjenama PD-a i LGD-a (korekcija);
- (b) ako institucija primjenjuje standardizirani pristup za usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva i ne priznaje učinke smanjenja kreditnog rizika nematerijalnom kreditnom zaštitom u procjenama PD-a i LGD-a u skladu s točkom (a), upotrebom pondera rizika primjenjivog prema standardiziranom pristupu u skladu s člankom 183. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 (pristup supstitucije pondera rizika);

- (c) izračunom iznosa izloženosti ponderiranog rizikom u skladu s člankom 153. stavkom 3., člankom 154. stavkom 2., člankom 161. stavkom 4. i člankom 164. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 (tretman dvostrukog statusa neispunjavanja obveza).
32. Institucije trebaju imati jasne politike za procjenu učinaka nematerijalne kreditne zaštite na parametre rizika. Politike trebaju biti usklađene s njihovim internim praksama upravljanja rizikom te trebaju odražavati zahtjeve iz članka 183. stavaka 2. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 i zahtjeve propisane ovim smjernicama. Institucije u tim politikama trebaju jasno utvrditi koja se od konkretnih metoda opisanih u točki 31. upotrebljava za svaki rejting-sustav te bi institucije te politike trebale primjenjivati dosljedno tijekom vremena.
33. Nematerijalnu kreditnu zaštitu koja ne zadovoljava zahtjeve za priznavanje za davatelje jamstva i jamstva utvrđene u članku 183. stavcima 1. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 i odjeljku 5.2. ovih smjernica ne bi trebalo priznati primjenom ni jedne od metoda navedenih u točki 31. Za potrebe procjene LGD-a, novčane tokove primljene realizacijom nematerijalne kreditne zaštite koja ne zadovoljava zahtjeve za priznavanje trebalo bi tretirati kao da su dobiveni bez upotrebe nematerijalne kreditne zaštite. Bez obzira na takav tretman, institucije trebaju prikupiti informacije o izvoru novčanih tokova povezanih s nematerijalnom kreditnom zaštitom koja ne zadovoljava zahtjeve za priznavanje i rasporediti ih na odgovarajući način. Institucije trebaju redovito pratiti razine takvih novčanih tokova te mjeru u kojoj se koriste relevantne vrste nematerijalne kreditne zaštite. Ako je to nužno, institucije trebaju izvršiti odgovarajuće prilagodbe kako bi izbjegle svaku pristranost u procjenama PD-a i LGD-a.
34. Ako institucije primijene pristup modeliranja naveden u točki 31(a)(i), u procjenama LGD-a trebaju razmotriti i, ako je to primjenjivo, uzeti u obzir na konzervativan način sljedeće elemente:
- (a) sve valutne neusklađenosti između odnosne obveze i nematerijalne kreditne zaštite;
 - (b) stupanj u kojem je sposobnost davatelja jamstva da ispuní ugovornu obvezu propisanu ugovorom o nematerijalnoj kreditnoj zaštiti u korelaciji sa sposobnošću dužnika da otplati dug;
 - (c) status neispunjavanja obveza davatelja jamstva i njegova posljedična smanjena sposobnost ispunjavanja ugovorne obveze povezane s nematerijalnom kreditnom zaštitom.
35. Ako institucije primijene pristup modeliranja naveden u točki 31(a)(i), nematerijalna kreditna zaštita može se smatrati pokretačem rizika u rejting-sustavu. Konkretno, to se može sastojati od sljedećeg:
- (a) prilagodbe samo procjena LGD-a prema povijesnom iskustvu povezanom s uočenim učincima smanjenja kreditnog rizika nematerijalnom kreditnom zaštitom na ostvarene LGD-e, uključujući realizirane naplate i materijalne troškove povezane s realizacijom nematerijalne kreditne zaštite;

- (b) prilagodbe procjena PD-a i LGD-a ako institucije mogu pružiti empirijske dokaze da postojanje nematerijalne kreditne zaštite ima utjecaj na PD dužnika i ako mogu dokazati da istodobna prilagodba i procjena PD-a i procjena LGD-a ne dovodi do učinka dvostrukog priznavanja nematerijalne kreditne zaštite niti do podcjenjivanja očekivanog gubitka.

Prilagodbu samo procjena PD-a u svakom bi slučaju trebalo smatrati neprikladnom.

36. Institucije mogu primijeniti pristup supstitucije parametara rizika naveden u točki 31(a)(ii) samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) nematerijalna kreditna zaštita priznaje se u skladu s relevantnim kriterijima za nematerijalnu kreditnu zaštitu propisanima u glavi II. poglavlju 4. trećeg dijela Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (b) institucija može očekivati da su izravni troškovi realizacije nematerijalne kreditne zaštite zanemarivi u odnosu na iznos obuhvaćen nematerijalnom kreditnom zaštitom;
- (c) davatelj jamstva nije u statusu neispunjavanja obveza.

37. Ako institucije primijene pristup supstitucije parametara rizika ili pristup supstitucije pondera rizika koji su navedeni u točki 31(a)(ii) i 31(b), trebaju učiniti sljedeće:

- (a) prikupiti i pohraniti informacije o karakteristikama i performansama dužnika i izloženosti te se koristiti tim informacijama u procjeni PD-a dužnika u skladu sa Smjernicama EBA-e o procjeni PD-a i LGD-a;
- (b) za interne potrebe upravljanja rizikom, zasebno razmotriti izravne izloženosti prema davateljima jamstva i izloženosti osigurane nematerijalnom kreditnom zaštitom koju pružaju takvi subjekti;
- (c) utvrditi odvojeno područje primjene LGD modela i zasebno izračunati ponder rizika za vrstu izloženosti ili dijelova izloženosti osiguranih jamstvom čiji su parametri rizika PD i LGD zamijenjeni ili kojima je dodijeljen ponder rizika davatelja jamstva. Za izloženosti ili dijelove izloženosti koje su osigurane jamstvom i koje su uključene u opseg primjene pristupa supstitucije parametara rizika ili pristupa supstitucije pondera rizika, dovoljno je da institucije procijene samo LGD-ove usporedivih izravnih izloženosti prema davateljima jamstava ako primijene pristup supstitucije parametara rizika.

38. Za potrebe točke 37., ako određena nematerijalna kreditna zaštita ne pokriva u cijelosti originalnu izloženost, institucije bi trebale moći dijelu izloženosti koji nije pokriven predmetnom nematerijalnom kreditnom zaštitom dodijeliti procjene PD-a i LGD-a primjenjive na originalnu izloženost, a da pritom ne priznaju učinak predmetne nematerijalne kreditne zaštite. Nadalje, za potrebe izračuna ostvarenog LGD-a koji se odnosi na dio izloženosti koji nije pokriven

nematerijalnom kreditnom zaštitom institucije trebaju novčane tokove i troškove pridružiti na sljedeći način:

- (a) Novčane tokove primljene od davatelja jamstva treba pridružiti dijelu izloženosti osiguranom jamstvom, dok novčane tokove koji dolaze iz bilo kojeg drugog izvora treba pridružiti dijelu izloženosti koji nije pokriven nematerijalnom kreditnom zaštitom. U slučaju izloženosti koje su pokrivene i materijalnom kreditnom zaštitom, novčane tokove povezane s materijalnom kreditnom zaštitom treba pridružiti dijelu izloženosti koji je pokriven tom materijalnom kreditnom zaštitom, u skladu s uputama iz točke 46.
 - (b) Neizravne troškove treba pridružiti različitim dijelovima izloženosti u skladu s uputama iz točke 113. Smjernica EBA-e o procjeni PD-a i LGD-a.
 - (c) Izravne troškove koji su neposredno povezani s realizacijom nematerijalne kreditne zaštite treba pridružiti dijelu izloženosti koji je osiguran jamstvom, dok svaki drugi izravni trošak treba biti pridružen dijelu izloženosti koji nije pokriven nematerijalnom kreditnom zaštitom. U slučaju izloženosti koje su pokrivene i materijalnom kreditnom zaštitom, izravne troškove povezane s realizacijom materijalne kreditne zaštite treba pridružiti dijelu izloženosti koji je osiguran jamstvom u skladu s uputama iz točke 46.
39. Ako institucije primijene pristup supstitucije parametara rizika, a dužnik je u statusu neispunjavanja obveza, primjenjuje se sljedeće:
- (a) Ponder rizika dijela izloženosti koji je osiguran jamstvom treba biti onaj usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva koji nije u statusu neispunjavanja obveza.
 - (b) Očekivani gubitak dijela izloženosti koji je osiguran jamstvom treba biti onaj usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva koji nije u statusu neispunjavanja obveza.
 - (c) Ako davatelj jamstva i dalje nije u statusu neispunjavanja obveza, za potrebe izračuna IRB manjka ili viška treba se smatrati da je dio izloženosti osiguran jamstvom u statusu neispunjavanja obveza u skladu s člankom 159. Uredbe (EU) br. 575/2013 i odjeljkom 8.4. Smjernica EBA-e o procjeni PD-a i LGD-a.
40. Ako institucije primjenjuju pristup supstitucije parametara rizika, druge kvantitativne tehnike validacije u skladu s člankom 185. točkom (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 trebaju uključivati usporedbu očekivanog gubitka usporedivih izravnih izloženosti prema davatelju jamstva i uočenih stopa gubitka odnosnih izloženosti ili dijelova izloženosti prema dužnicima u statusu neispunjavanja obveza koje se smatralo osiguranima jamstvom prije nastanka statusa neispunjavanja obveza.
41. Ako institucije u pojedinačnim slučajevima prilagode parametre rizika na način da uzimaju u obzir nematerijalnu kreditnu zaštitu koristeći se korekcijama u skladu s točkom 31(a)(iii), institucije trebaju moći opravdati da se zbog prirode i karakteristika nematerijalne kreditne

zaštite nije moguće koristiti metodama opisanim u točki 31(a)(i), 31(a)(ii) ili 31(b) kako bi se odrazili učinci smanjenja kreditnog rizika nematerijalnom kreditnom zaštitom.

42. Ako institucije primijene jedan od pristupa opisanih u točki 31(a) i dobivene procjene rezultiraju ponderom rizika koji je niži od pondera rizika koji bi se primjenjivao na identičnu izloženost za koju institucija nije dobila nematerijalnu kreditnu zaštitu, konačni ponder rizika ne smije biti niži od pondera rizika usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva u skladu s člankom 161. stavkom 3. i člankom 164. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, tj. primjenjuje se donja granica pondera rizika.
43. Za potrebe primjene pristupa supstitucije parametara rizika i izračuna donje granice pondera rizika, u slučaju u kojem institucija nije dobila odobrenje nadležnog tijela da se koristi vlastitim procjenama LGD-a u skladu s člankom 143. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 za usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva, za utvrđivanje LGD-a usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva institucija treba koristiti vrijednosti LGD-a navedene u članku 161. stavku 1. te uredbe.
44. Za potrebe primjene pristupa supstitucije parametara rizika i izračuna donje granice pondera rizika, vrijednost nematerijalne kreditne zaštite treba utvrditi na sljedeći način:
 - (a) Vrijednost nematerijalne kreditne zaštite treba utvrditi u skladu s člankom 233. i člankom 239. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013. Sve potencijalne ročne neusklađenosti treba uzeti u obzir u prilagođenoj vrijednosti nematerijalne kreditne zaštite u skladu s člankom 239. stavkom 3. te uredbe, dok dospijeće usporedivih izravnih izloženosti prema davatelju jamstva treba biti jednako dospijeću izloženosti prema dužniku.
 - (b) Ako nematerijalna kreditna zaštita pokriva vrijednost izloženosti preostalu nakon što je od dužnika traženo podmirivanje obveza i, ako je primjenjivo, ostale oblike smanjenja kreditnog rizika, institucije trebaju na konzervativan način procijeniti vrijednost zaštite na temelju prijašnjeg iskustva.
 - (c) Vrijednost nematerijalne kreditne zaštite koja zadovoljava zahtjeve propisane člankom 215. stavkom 1. točkom (a) drugom alinejom ili člankom 215. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 može biti maksimalni iznos koji se pružatelj zaštite obvezao platiti u slučaju nastanka statusa neispunjavanja obveza ili dužnikove neotplate ili u slučaju nastanka drugih utvrđenih kreditnih događaja.
45. Institucije trebaju izračunati donju granicu pondera rizika na sljedeći način:
 - (a) Ako izloženost ima višestruku nematerijalnu kreditnu zaštitu, pri čemu svaka zaštita pokriva različiti dio izloženosti, institucije trebaju izračunati donju granicu pondera rizika kao prosjek ponderâ rizika ponderiran izloženošću za usporedive izravne izloženosti prema svakom davatelju jamstva.

- (b) Ako izloženost ima višestruku nematerijalnu kreditnu zaštitu, pri čemu dvije ili više zaštita pokriva isti dio izloženosti, institucije trebaju izračunati donju granicu pondera rizika za taj dio izloženosti kao najniži od pondera rizika za svaku usporedivu izravnu izloženost prema davatelju jamstva. Pri izračunu svakog pondera rizika, u LGD-u usporedive izravne izloženosti prema svakom od davatelja jamstva može se uzeti u obzir učinak druge nematerijalne kreditne zaštite koja postoji.
 - (c) Ako bilo koji dio izloženosti nije pokriven nikakvom nematerijalnom kreditnom zaštitom, institucije trebaju dodijeliti tom dijelu izloženosti ponder rizika koji je primjenjiv na takvu izloženost prema dužniku bez ikakve nematerijalne kreditne zaštite; u tom slučaju donju granicu pondera rizika trebaju izračunati kao prosjek, ponderiran izloženošću, pondera rizika primjenjivog na dio izloženosti koji je pokriven nematerijalnom kreditnom zaštitom i pondera rizika koji je primjenjiv na preostali dio izloženosti.
 - (d) Za potrebe izračuna prosječnog pondera rizika ponderiranog izloženošću u skladu s točkama (a) i (c), svaki ponder rizika treba izračunati zasebno i ponderirati relevantnim udjelom vrijednosti izloženosti.
46. Za potrebe točke 45. i kako bi se priznali učinci višestrukih tehnika smanjenja kreditnog rizika u skladu s pristupima navedenima u točki 31., potrebno je ispuniti sve uvjete navedene u nastavku:
- (a) Institucije trebaju imati jasne politike za raspodjelu, redoslijed i priznavanje materijalne i nematerijalne kreditne zaštite koje su usklađene s internim postupkom naplate.
 - (b) Institucije ne bi trebale dvaput priznati učinke istog smanjenja kreditnog rizika; primjerice, pri raspodjeli materijalne kreditne zaštite između dijela izloženosti koji je pokriven nematerijalnom kreditnom zaštitom i dijela izloženosti koji nije pokriven nematerijalnom kreditnom zaštitom, ne bi smjelo biti dopušteno dvostruko priznavanje materijalne kreditne zaštite.
 - (c) Institucije te pristupe trebaju primjenjivati dosljedno, i prema tome:
 - (i) ne smije biti dopušteno da se dio izloženosti koji je pokriven određenom nematerijalnom kreditnom zaštitom podijeli u dva dijela i da se na jedan dio primijeni pristup supstitucije parametara rizika ili pristup supstitucije pondera rizika, a da se na drugi dio primijeni pristup modeliranja;
 - (ii) u slučaju višestrukih nematerijalnih kreditnih zaštita koje, barem djelomično, pokrivaju isti dio izloženosti, institucije trebaju utvrditi odgovarajuće kriterije kojima se propisuje način odabira nematerijalne kreditne zaštite koja bi se koristila za potrebe zamjene parametara rizika. Takvi kriteriji trebaju biti opisani u internim politikama institucije izrađenima za potrebe prilagodbe procjena PD-a i LGD-a u skladu s točkom 38. Ne dovodeći u pitanje podtočku (i), institucijama je dopušteno podijeliti dio izloženosti koji je pokriven određenom nematerijalnom kreditnom zaštitom u dva dijela i na

jedan dio primijeniti pristup supstitucije parametara rizika i istodobno priznati učinke preostalog dijela predmetne nematerijalne kreditne zaštite pri primjeni pristupa supstitucije parametara rizika na druge nematerijalne kreditne zaštite koje postoje. Konkretno, učinak smanjenja rizika preostalog dijela predmetne nematerijalne kreditne zaštite može se uzeti u obzir u LGD-u usporedivih izravnih izloženosti prema drugim postojećim davateljima jamstva u skladu s točkom 47.

47. Za potrebe priznavanja učinaka smanjenja kreditnog rizika višestrukim kreditnim zaštitama koje zbog raspodjele koju je institucija provela u skladu s točkom 46. pokrivaju isti dio izloženosti, institucije se mogu koristiti jednim od pristupa navedenih u točki 31(a). Konkretno, za potrebe primjene pristupa supstitucije parametara rizika i izračuna donje granice pondera rizika institucije se trebaju koristiti sljedećim metodama za utvrđivanje LGD-a usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva, uključujući učinke smanjenja kreditnog rizika dodatnom kreditnom zaštitom:

- (a) Ako usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva ulaze u opseg rejting-sustava za koji institucija nije dobila prethodno odobrenje za primjenu vlastitih procjena LGD-a u skladu s člankom 143. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, institucija treba koristiti vrijednosti LGD-a propisane člankom 161. stavkom 1. Uredbe, odražavajući pritom, ako je to primjenjivo, materijalnu kreditnu zaštitu primjenom relevantnih zahtjeva iz glave II. poglavlja 4. trećeg dijela te uredbe.
- (b) Ako usporedive izravne izloženosti prema davatelju jamstva ulaze u opseg rejting-sustava za koji je institucija dobila prethodno odobrenje za primjenu vlastitih procjena LGD-a u skladu s člankom 143. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, institucija se treba koristiti LGD-om usporedivih izravnih izloženosti prema davatelju jamstva koji uključuje učinak dodatne nematerijalne ili materijalne kreditne zaštite. Ako institucije ne mogu priznati tu dodatnu kreditnu zaštitu u procjeni LGD-a usporedivih izravnih izloženosti prema davatelju jamstva, tada:
 - (i) ako je LGD neosiguranih izloženosti prema davatelju jamstva manji od LGD-a neosiguranih izloženosti prema dužniku ili jednak tom LGD-u, institucije se trebaju koristiti procjenama LGD-a izloženosti prema dužniku koje odražavaju učinak dodatne kreditne zaštite; ili
 - (ii) ako je LGD neosiguranih izloženosti prema davatelju jamstva veći od LGD-a neosiguranih izloženosti prema dužniku ili ako institucije ne mogu izvršiti takvu usporedbu, trebaju učiniti sljedeće:
 - kad je riječ o davateljima jamstva za izloženosti koje nisu izloženosti prema stanovništvu, koristiti se ili relevantnim vrijednostima LGD-a propisanim u članku 161. stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, odražavajući pritom, ako je to primjenjivo, materijalnu kreditnu zaštitu

primjenom relevantnih zahtjeva iz glave II. poglavlja 4. trećeg dijela te uredbe, ili procjenom LGD-a primjenjivom na neosigurane izloženosti prema davatelju jamstva. Odluka o tome hoće li se iskoristiti prva ili druga mogućnost treba biti dosljedna u odnosu na vrstu izloženosti davatelja jamstva;

- kad je riječ o davateljima jamstva za izloženosti prema stanovništvu, koristiti se procjenom LGD-a primjenjivom na neosigurane izloženosti prema davatelju jamstva.